

МОТИВИ

към

Проект на Наредба за изменение и допълнение

на

**Наредба № 10 от 26 септември 2003 г. за защита на работещите от рискове,
свързани с експозиция на канцерогени и мутагени при работа**

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 26 септември 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени и мутагени при работа е изготвен във връзка с необходимостта от въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива (ЕС) 2017/2398 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа, Директива (ЕС) 2019/130 на Европейския парламент и на Съвета от 16 януари 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа и Директива (ЕС) 2019/983 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа.

Посоченият проект е залегнал и като мярка № 119 (Работна група № 13 „Социална политика и заетост“) по Плана за действие за 2019 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 18 на Министерския съвет от м. януари 2019 г., със срокове за транспониране съответно 17 януари 2020 г., 20 февруари 2021 г. и 11 юли 2021 г.

С цел защита на работниците на равнището на Съюза, посочените директиви въвеждат минимални изисквания. Спазването им гарантира по-добро ниво на опазване на здравето и безопасност по отношение за защитата на работниците срещу рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа.

Въведените задължителни гранични стойности на професионална експозиция са установени въз основа на данни за остатъчните рискове за здравето на работниците и становища на Научния комитет за граничните стойности на професионална експозиция на химични агенти (SCOEL) и Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното

място (ACSH), включително на научни и технически данни, икономическата осъществимост, цялостната оценка на социално-икономическото въздействие и наличието на протоколи и техники за измерване на експозицията на работното място.

Макар и определянето на гранични стойности на работното място по отношение на канцерогените или мутагените съгласно цитираните директиви, респ. проекта на наредба да не премахва рисковете за здравето и безопасността на работниците, произтичащи от експозицията по време на работа (остатъчен риск), то все пак допринася за значително намаляване на рисковете, произтичащи от тази експозиция.

Граничните стойности за експозицията по инхалационен път са установени по отношение на претеглена във времето средна стойност за референтен период от осем часа (гранични стойности на дългосрочна експозиция), а за определени канцерогени или мутагени - за по-кратки референтни периоди, най-често претеглена във времето средна стойност за период от петнадесет минути (гранични стойности на краткосрочна експозиция), за да се ограничат в рамките на възможното последиците от краткосрочната експозиция. Установени са и обозначения във връзка с кожата в съответствие с препоръките на SCOEL и ACSH.

Въвеждането на посочените гранични стойности се очаква да подобри защитата на здравето на работниците чрез намаляване на професионалната експозиция и да допринесе за намаляване на:

- степента на професионалните рискове;
- размера на загубеното работно време в резултат на отсъствие от работа, поради временна неработоспособност;
- разходите в системата на здравеопазването;
- броя на лицата, напускащи предприятия поради лоша работна среда, или поради преждевременно пенсиониране или инвалидизиране;
- загубеното производствено време, произведената продукция и неизвършените услуги, като следствие от трудова злополука или временна неработоспособност;
- осигурителната и застрахователната тежест и др.

Основната цел на предложения проект е хармонизиране на националното ни законодателство с европейското и осигуряване на по-висока степен на защита на здравето на работещите чрез въвеждане на гранични стойности за професионална експозиция за 27 канцерогена и мутагена. За 9 от тях до момента в националното ни законодателство не е имало въведени гранични стойности за професионална експозиция. За останалите 18

граничната стойност е била въведена в Наредба № 13 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа. С цел намаляване на административната тежест и облекчаване на икономическите оператори, респ. на работодателите, с проекта се предлага към Наредба № 10 да бъде създадено приложение с гранични стойности на професионална експозиция на всички канцерогени и мутагени и съответно същите да бъдат заличени от Наредба № 13.

Част от промените са свързани с въвеждане на по-строги гранични стойности за професионална експозиция от действащите към момента, регламентирани в националното ни законодателство. По-строги гранични стойности се въвеждат за 13 от посочените по-горе 18 канцерогена и мутагена.

Предложеният проект на акт, няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет в текущата и/или в следващите години. Прилагането на нормативния акт не изисква допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи.

Прилагането на европейското право в областта на защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на канцерогени и мутагени при работа е възможно да доведе до възникването на известни финансови разходи за икономическите оператори. Тези разходи ще са свързани с доколкото това е технически възможно, замяната на канцерогена или мутагена с вещество, смес или процес, който не е опасен или е по-малко опасен за здравето на работниците, използването на затворена система или други мерки за намаляване на нивото на експозиция на работниците до възможно най-ниски стойности, като по този начин се насърчават иновациите. Следва да се има предвид и факта, че приетите на общностно ниво гранични стойности на експозиция за някои канцерогени и мутагени използвани в индустрията, са по-рестриктивни от приложимите до момента в Република България, респ. в Европейския съюз. Предвид гореизложеното за част от тях са предвидени и съответни преходни периоди.

Като се има предвид, че общностната политика по здраве и безопасност, повишаването на безопасността, хигиената и опазването на здравето на работното място е цел, която не следва да бъде подчинена на чисто икономически съображения, както и държавната политика за гарантиране на здравно благополучие и високо качество на жимот и труд, която е над индивидуалните интереси на отделната личност, предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 10 от 26 септември 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени и мутагени при работа транспонира напълно текстовете на Директива (ЕС) 2017/2398 на Европейския парламент и

на Съвета от 12 декември 2017 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа, Директива (ЕС) 2019/130 на Европейския парламент и на Съвета от 16 януари 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа и Директива (ЕС) 2019/983 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа.

За съответствието на наредбата с текстовете на директивите са изготвени 3 таблици на съответствието с правото на Европейския съюз.